

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (คม.) สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา ของวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผู้วิจัยและคณะได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสูตร
 - 1.1 ความหมายของหลักสูตร
 - 1.2 ความสำคัญของหลักสูตร
 - 1.3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร
 - 2.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร
 - 2.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร
 - 2.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตร
3. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา
4. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

แฮส (Hass,G.1980:4-5) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับจากโปรแกรมการศึกษาซึ่งจัดขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยอาศัยกรอบของทฤษฎีและการวิจัยในอดีตและปัจจุบันเป็นพื้นฐาน

เซเลอร์และคณะ(Saylor,et.al, 1981:7) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง การวางแผนเพื่อจัดโอกาสในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

โอลิวา(Oliva, P.F.1982:10) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แผนหรือโปรแกรมสำหรับประสบการณ์ทั้งหลายที่ผู้เรียนจะต้องประสบภายใต้การอำนวยการของโรงเรียน

ธำรง บัวศรี (2542:7)กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึง แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหา กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

บุญชม ศรีสะอาด(2546:7-11)กล่าวว่า หลักสูตรมีความหมายได้ 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่มีแนวคิดหลักสูตรเป็นสิ่งที่คาดหวัง ให้ความหมายของหลักสูตรคือ วิชาและเนื้อหาวิชา เป็นโปรแกรมศึกษา กลุ่มที่มีแนวคิดหลักสูตรเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตร คือ ประสบการณ์ของผู้เรียนและกลุ่มที่มีแนวคิดหลักสูตรครอบคลุมทั้งสองกลุ่มที่กล่าวมา

สุนทร โคตรบรรเทา (2547:2)กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แผน เพื่อการปฏิบัติหรือเอกสารที่เขียนขึ้นโดยมียุทธวิธีเพื่อบรรลุเป้าหมายปลายทางที่พึงประสงค์ หรือ ประสบการณ์ของผู้เรียนเกือบทุกสิ่งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร

เคลลี เอ วี (Kelly,A.V.2004:2-3).กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง การจัดโปรแกรมการสอนและการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายที่ได้วางแผนไว้

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่าหลักสูตร หมายถึง การจัดเนื้อหา กิจกรรมและมวลประสบการณ์ของผู้เรียนเกือบทุกสิ่งทั้งในและนอกสถานศึกษาภายใต้การอำนวยการของสถานศึกษาเพื่อจัดโอกาสในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนโดยมียุทธวิธีเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษา เป็นโครงร่างกำหนดให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญดังนี้

ธำรง บัวศรี (2542:9-11)กล่าวว่าหลักสูตรแสดงให้เห็นถึงความรู้และศักยภาพของประชากรในด้านต่างๆ หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ถ่ายทอดเจตนารมณ์ของการศึกษาของชาติ ลงสู่

การปฏิบัติในสถานศึกษา และเป็นตัวกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียนจึงเปรียบเสมือนแผนที่เดินเรือซึ่งบอกให้กับต้นหรือครูรู้ว่าจะต้องตั้งเข็มทิศไปทางใดและจุดมุ่งหมายปลายทางของการเรียนการสอนคืออะไร และระหว่างทางที่จะไปนั้นจะต้องทำอะไรเช่น ต้องใช้สื่อ ต้องตรวจสอบประเมินผล ต้องปรับปรุงวิธีการอย่างไร โดยอย่างหนึ่ง ในการเรียนการสอนผู้เรียนต้องทราบล่วงหน้าว่าจะได้เรียนรู้อะไร จะได้รับผลอย่างไร เตรียมการอย่างไรจึงจะสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย การเรียนการสอนคือการนำหลักสูตรแปลงเป็นภาคปฏิบัติจริง ครูจำเป็นต้องศึกษาหลักสูตรให้ท่องแท้เพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียน

สุนีย์ ภูพันธ์(2546:17)กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญหลายประการอาทิ การหล่อหลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ มาตรฐานของการจัดการศึกษา โครงการและแนวทางในการให้การศึกษ แนวทางการปฏิบัติแก่ครู แนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เครื่องกำหนดแนวทางจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนและสังคมได้รับสิ่งที่เป็นประโยชน์โดยตรง เครื่องกำหนดเนื้อหาวิชาอะไรบางอย่างที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่นเป็นพลเมืองดีของประเทศ ทำนายลักษณะของสังคมในอนาคตได้และกำหนดแนวทางการความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะและเจตคติของผู้เรียน

สุจิตรา ปันดี(2009:Online)กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญดังนี้ เป็นเอกสารของทางราชการ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ปฏิบัติตามและเข้าใจตรงกัน เป็นแผนการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เป็นมาตรฐานในการจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ เป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อให้ได้รับประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ชุมชน และสังคม เป็นตัวกำหนดลักษณะและรูปแบบของสังคมในอนาคต และเป็นเครื่องชี้วัดความเจริญก้าวหน้าของประเทศ และเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานตามนโยบายของการจัดการศึกษา

จากความสำคัญที่กล่าวมาสรุปได้ว่าหลักสูตรมีความสำคัญหลายประการอาทิ เป็นตัวกำหนดมาตรฐานการจัดการศึกษา เป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เป็นแผนการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ได้รับประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ชุมชน และสังคม เป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานตามนโยบายของการจัดการศึกษาและเป็นรูปแบบของสังคมในอนาคตที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของประเทศ

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง การพัฒนาหลักสูตรยังเกี่ยวข้องกับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากหลักสูตรในกระบวนการพัฒนาประกอบด้วย การวางแผน การทดลองใช้หลักสูตรและการประเมินหลักสูตร กระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีวิธีดำเนินการหลากหลายตามแนวคิดของนักทฤษฎีหลักสูตรดังนี้

1. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบของไทเลอร์

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบของไทเลอร์ถือเป็นต้นแบบในการปฏิบัติซึ่งมีรายละเอียดของการดำเนินการ(Tyler,R.W.1949 อ้างอิงจาก รุจิริ ภูสาระ.2551:16))ดังนี้

ด้านจุดหมายปลายทาง ประกอบด้วย ปรัชญา เป้าหมาย จุดมุ่งหมายทางการศึกษา และวัตถุประสงค์ ซึ่งพิจารณามาจาก ผู้เรียน ชีวิตในชุมชน และเนื้อหาสาระ

ด้านผู้เรียน ประกอบด้วย การวิเคราะห์แนวกว้างและแนวลึกเกี่ยวกับผู้เรียน ดำเนินการโดยการสำรวจความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียนและการพิจารณาความสามารถของผู้เรียน

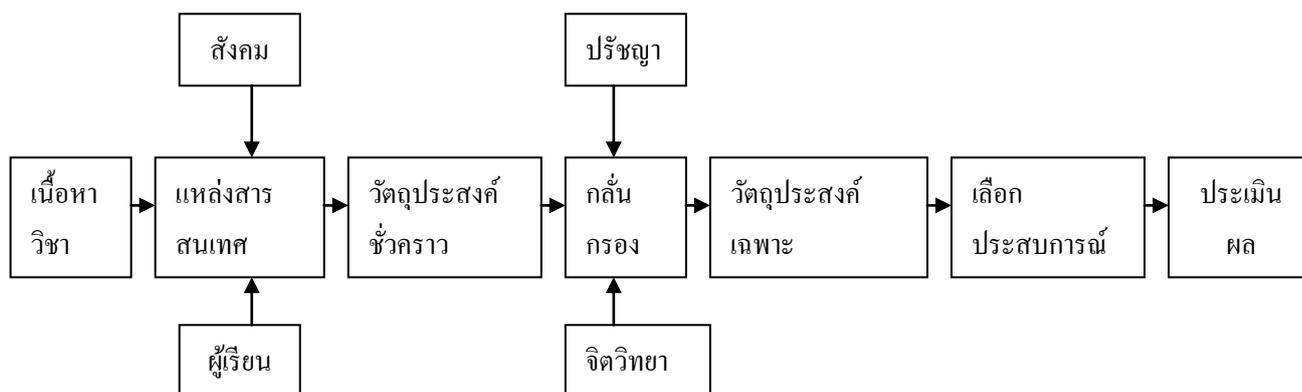
ด้านสังคม เป็นกระบวนการนำไปใช้ในชีวิตซึ่งถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางของการเรียนทั้งหมด ดังนั้นผู้เรียนจำเป็นต้องเข้าใจสภาพแวดล้อม การทำงานร่วมกับผู้อื่น การนำสังคม ชุมชน เข้ามาเป็นห้องปฏิบัติการขนาดใหญ่เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาเกี่ยวกับชุมชนและสังคม จะทำให้ผู้เรียนสามารถค้นหาวិธีการแก้ปัญหาได้ด้วยการกระทำของตนเอง

ด้านเนื้อหาสาระ เน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ

ด้านปรัชญา ไทเลอร์เชื่อว่าการพัฒนาหลักสูตรเริ่มจากการคิดก่อนซึ่งความคิดส่งผลให้เกิดเป็นปรัชญา การพัฒนาหลักสูตรต้องให้ครูแสดงความเชื่อหรือปรัชญาของตนเองก่อนจึงจะสรุปเป็นปรัชญาของสถานศึกษา

ด้านจิตวิทยา การพัฒนาหลักสูตรต้องเข้าใจระดับพัฒนาการและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ปรัชญาและจิตวิทยาเป็นเครื่องกลั่นกรองให้ออกมาเป็นวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพตามที่กำหนด

ไทเลอร์ได้เสนอขั้นตอนการวางแผนหลักสูตร ดังภาพประกอบ 1 (สุนทร โคตรบรรเทา .2547:24)ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 การจัดทำหลักสูตรตามรูปแบบของไทเลอร์

ที่มา: Lunenburg and Ornstein.2000:443 อ้างอิงจากสุนทร โคตรบรรเทา .2547:24

ขั้นที่ 1 การตั้งเป้าหมายของสถานศึกษา

ขั้นตอนเริ่มต้นคือ การตั้งเป้าหมายของสถานศึกษาดังภาพประกอบที่ 1 กำหนดเป้าหมายพิจารณาจากแหล่งสารสนเทศเกี่ยวกับความสำคัญของชีวิตในสังคมปัจจุบัน เนื้อหาวิชาและความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนโดยวิเคราะห์สังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงในระดับท้องถิ่นและประเทศ การหารือผู้เชี่ยวชาญ ผู้สอนและสำรวจความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนในสาขาวิชานั้นๆ สามารถนำมากำหนดเนื้อหา วิธีการและอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน

ขั้นที่ 2 การตั้งคณะกรรมการหลักสูตร

สถานศึกษาควรมีการตั้งกรรมการหลักสูตรขึ้นมากลั่นกรองและเสนอแนะเป้าหมายตามปรัชญา สอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้หรือทฤษฎีการเรียนรู้ ผลลัพธ์จากกระบวนการการกลั่นกรองคือ วัตถุประสงค์ของการสอนและมีการออกแบบขึ้นสำหรับใช้ในห้องเรียน

ขั้นที่ 3 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้

การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ การกำหนดประสบการณ์ต่อต้านึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนเช่น อายุ ความสามารถ พื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน สิ่งแวดล้อมภายนอก(ห้องเรียนและโรงเรียน)และสิ่งที่คุณเรียนได้ลงมือปฏิบัติในระหว่างเรียน

ขั้นที่ 4 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้เกิดผลลัพธ์เชิงบวกให้มากที่สุด ควรมีความสัมพันธ์การจัดเนื้อหาวิชากับการบูรณาการวิชาต่างๆของหลักสูตร

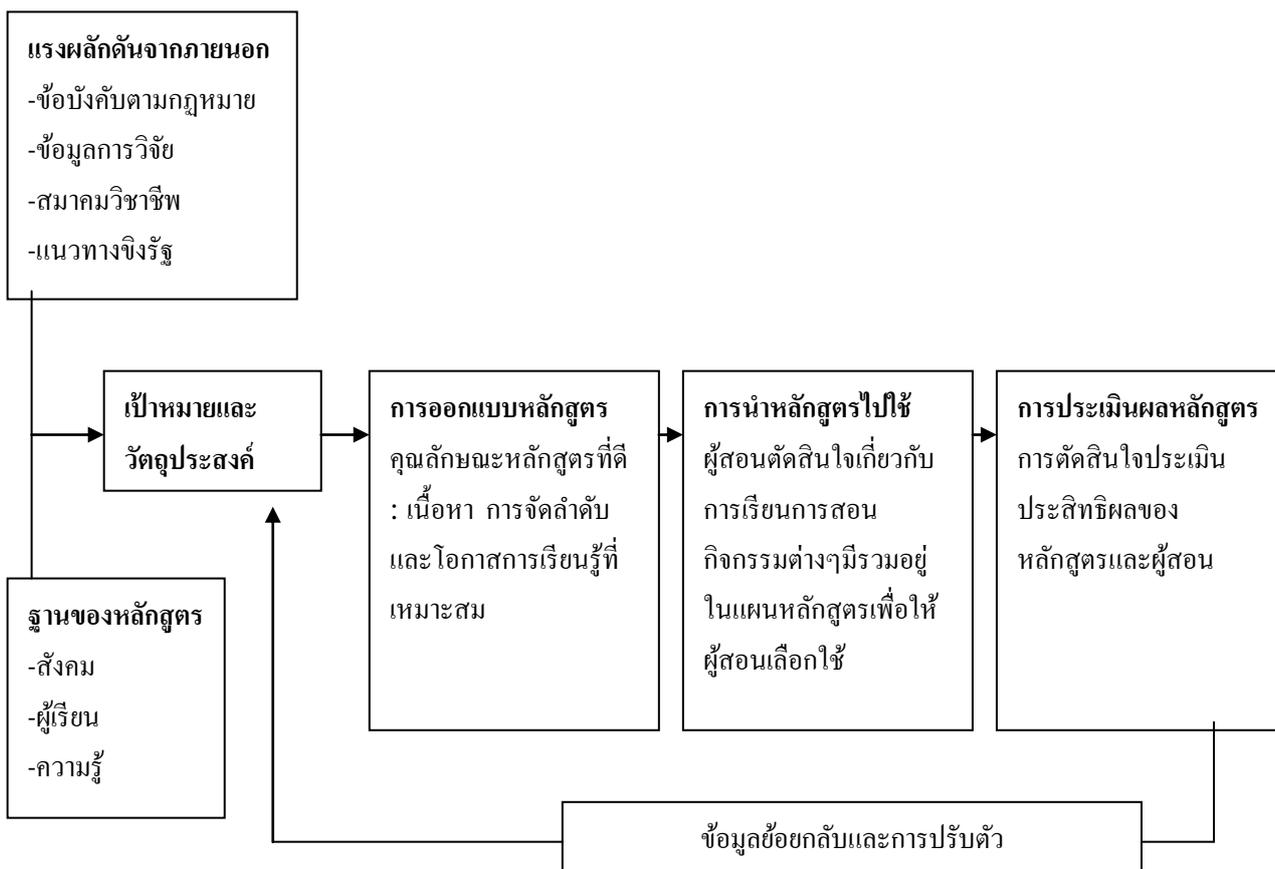
ขั้นที่ 5 การประเมินผล

การประเมินผลเพื่อทราบว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ หลักสูตรมีประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลหรือไม่และควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรอย่างไรหรือต้องการใช้หลักสูตรใหม่หรือไม่

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ทำให้นักพัฒนาหลักสูตรมาเห็นภาพชัดเจนในการนำไปปฏิบัติซึ่งไทเลอร์ไม่ได้ระบุว่าควรนำไปใช้กับระดับการศึกษาชั้นใด

2. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบของเชย์เลอร์และคนอื่นๆ

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบของเชย์เลอร์ และคณะ(Saylor, et al., 1981 อ้างอิงจากสุนทร โคตรบรรเทา .2547:25) เสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรในมุมมองของผู้บริหาร กล่าว ว่า หลักสูตรเป็นแผนทั่วไปส่วนแผนเฉพาะสำหรับแต่ละโครงการ แผนการสอน หลักสูตรรายวิชา หน่วยการสอน นโยบาย คู่มือและชุดการเรียนมีการใช้กันอยู่ในส่วนต่างๆของสถานศึกษาทั้งเป็นกลุ่มและเป็นบุคคล หลักสูตรต้องมีการนำมารวมกันเป็นชุดรวมแผนหลักสูตรโดยผู้รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษา

ภาพประกอบ2 การจัดทำหลักสูตรตามรูปแบบของเชย์เลอร์และคณะ

ที่มา: Saylor,et.al,.1981:29-30 อ้างอิงจากสุนทร โคตรบรรเทา .2547:26

การพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบของเชย์เลอร์ และคณะ (Saylor,et.al,.1981:29-30 อ้างอิงจากสุนทร โคตรบรรเทา .2547:26)ควรดำเนินการตามลำดับดังนี้

ขั้นที่ 1 เป้าหมายและวัตถุประสงค์

เป้าหมายและวัตถุประสงค์ได้รับอิทธิพลมาจากแรงผลักดันภายนอก เช่น ข้อบังคับตามกฎหมาย งานวิจัย ความรู้ด้านวิชาชีพกลุ่มสนใจและหน่วยงานของรัฐต่างๆ ฐานหลักสูตรเช่น สังคม ผู้เรียน และความรู้

ขั้นที่ 2 การออกแบบหลักสูตร

แนวทางการออกแบบหลักสูตรที่นำมาพิจารณามีอยู่ 5 แบบดังนี้

2.1 เน้นเนื้อหาวิชาหรือสาขาวิชา เน้นบทบาทความรู้และกิจกรรมแก้ปัญหา

2.2 เน้นความสามารถ เน้นวัตถุประสงค์ของการเรียน การวิเคราะห์ภาระงาน และผลลัพธ์สุดท้ายที่วัดได้

2.3 เน้นคุณลักษณะความเป็นมนุษย์และกระบวนการ เน้นความรู้สึก อารมณ์ และค่านิยมของผู้เรียนและด้านสุนทรียภาพของการเรียนรู้

2.4 เน้นหน้าที่และกิจกรรมสังคม เน้นความต้องการของสังคมเป็นหลัก ส่วนความต้องการของนักเรียนเป็นรอง

2.5 เน้นความต้องการและกิจกรรมแต่ละบุคคล เน้นสิ่งที่เกี่ยวข้องและจูงใจผู้เรียนและสิ่งที่ประสบการณ์ในการเรียนรู้นำไปสู่ศักยภาพสูงสุด

ขั้นที่ 3 การนำใช้หลักสูตร

การนำใช้หลักสูตรเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการสอนที่ให้ความสะดวกหรือนำรูปแบบหลักสูตรไปปฏิบัติซึ่งประกอบด้วย วิธีการสอน อุปกรณ์การสอน แหล่งเรียนรู้ซึ่งมีระบุไว้ในหลักสูตร แผนหน่วยการสอน และแผนการสอนและมีการสังเกตการสอนในชั้นเรียน ขณะการเรียนการสอนดำเนินไป การใช้หลักสูตรประกอบด้วยการนิเทศการสอน การวางแผนและการประชุมร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้นิเทศก์ และพัฒนาผู้สอนและผู้บริหาร

ขั้นที่ 4 การประเมินหลักสูตร

การประเมินผลเกี่ยวข้องกับวิธีดำเนินการประเมินผลในผลลัพธ์สุดท้ายของผู้เรียนและแผนหลักสูตร ข้อมูลการประเมินผลกลายเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการวางแผนระหว่างผู้บริหารด้วยกัน

3. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครกำหนดให้ทุกสาขาวิชาพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรตามกระบวนการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรที่ประกาศไว้ 12 ขั้นตอน(มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. 2554:Online)ดังนี้

ขั้นที่ 1 เสนอโครงการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรต่อคณะ และเสนอโครงการต่อสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนเพื่อขออนุมัติงบประมาณ (ดำเนินโครงการให้แล้วเสร็จภายใน 3-6 เดือน)

ขั้นที่ 2 แต่งตั้งคณะกรรมการประจำหลักสูตร(สาขาวิชาดำเนินการให้มหาวิทยาลัยแต่งตั้ง)

ขั้นที่ 3 คณะกรรมการประจำหลักสูตรทำวิจัย/สำรวจข้อมูลหลักสูตร (จากศิษย์เก่า/ผู้ใช้บัณฑิต/ผู้สอนและนักศึกษา ฯลฯ แล้วดำเนินการร่างหลักสูตร)

ขั้นที่ 4 จัดวิพากษ์หลักสูตรโดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

ขั้นที่ 5 คณะกรรมการประจำหลักสูตรดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิแล้วส่งคณะกรรมการวิชาการคณะจำนวน 15 เล่ม เพื่อพิจารณากลับกรอง

ขั้นที่ 6 คณะกรรมการประจำหลักสูตรดำเนินการแก้ไขตามคณะกรรมการวิชาการของคณะ แล้วนำส่งคณะจำนวน 20 เล่ม เพื่อนำส่งสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

ขั้นที่ 7 สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน นำส่งสภาวิชาการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ(ผู้แทนหลักสูตรเป็นผู้นำเสนอหลักสูตรต่อสภาวิชาการ และบันทึกข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสภาวิชาการ)

ขั้นที่ 8 คณะกรรมการประจำหลักสูตรดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสภาวิชาการแล้วนำส่งสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนจำนวน30 เล่ม

ขั้นที่ 9 สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนนำส่งคณะกรรมการที่สภามหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยแต่งตั้งพิจารณากลับกรองหลักสูตรก่อนนำเสนอคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย

ขั้นที่ 10 คณะกรรมการประจำหลักสูตรดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่สภามหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยแต่งตั้งแล้วนำส่งสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน จำนวน30 เล่ม พร้อม CD 2 แผ่น เพื่อนำเสนอสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ (ผู้แทนหลักสูตรเป็นผู้นำเสนอหลักสูตรต่อสภามหาวิทยาลัย)

ขั้นที่ 11 ถ้าไม่มีข้อแก้ไขคณะกรรมการประจำหลักสูตรจัดทำหลักสูตร จำนวน 7 เล่ม และแบบรายงานข้อมูลการพิจารณารายละเอียดของหลักสูตรตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี/โท/เอก 1 ชุด พร้อม CD 2 แผ่น ส่งคณะเพื่อนำส่งสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน(ภายใน 2 สัปดาห์ หลังจากอนุมัติหลักสูตร)

ขั้นที่ 12 สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน นำเอกสารหลักสูตรเสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) (ภายใน 1 เดือน หลังจากสภามหาวิทยาลัยอนุมัติหลักสูตร)

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (คม.)สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครพัฒนาหลักสูตรใหม่ในปีการศึกษา 2549ตามกระบวนการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าวมานี้

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร

ความหมายของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นกระจุกเงาที่สะท้อนให้เห็นภาพทุกขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรอย่างแจ่มชัดว่าสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายหรือประสพความล้มเหลวหรือมีข้อบกพร่อง ปัญหาและอุปสรรคอะไรเพื่อหาทางแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่ อย่างไรก็ตามการประเมินหลักสูตรเป็นงานสำคัญที่ต้องการผู้ที่มีความรู้ในเรื่องของหลักสูตรและการประเมินผลดำเนินกิจกรรมเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง การประเมินหลักสูตรมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลากหลายดังนี้

สังต์ อุทรานันท์ (2532: 352) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรหมายถึง การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรซึ่งสามารถดำเนินการได้ 3 ระยะคือ ประเมินหลังจากได้สร้างหลักสูตรแล้ว ประเมินขณะที่กำลังอยู่ในระหว่างการใช้หลักสูตรและประเมินจากการใช้หลักสูตรแล้ว

บุญชม ศรีสะอาด (2546: 152) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรหมายถึง การพิจารณาเปรียบเทียบและตัดสินใจเกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆในระบบหลักสูตรว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐาน ความมุ่งหวังและการปฏิบัติจริงเพียงใด รวมถึงการพิจารณาว่าหลักสูตรนั้นมีประสิทธิภาพเพียงใด มีผลกระทบอย่างไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ปรับปรุงหลักสูตรนั้นให้ดียิ่งขึ้น

วารินทร์ แก้วอุไร (2554:Online) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง การศึกษารวบรวมข้อมูลของหลักสูตรทั้งหมดเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำ การดำเนินการใช้และผลของการใช้หลักสูตร ตลอดจนการตัดสินใจคุณค่าและคุณภาพของหลักสูตร แล้วนำมาวิเคราะห์เทียบกับเกณฑ์เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจให้คุณค่าแก่หลักสูตรว่าหลักสูตรมีข้อดี จุดอ่อนในเรื่องใด รวมทั้งผลการใช้หลักสูตรและตัดสินใจว่าหลักสูตรมีคุณค่าตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลหลักสูตรเป็นขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรเพราะจะทำให้ทราบว่าหลักสูตรประสบผลสำเร็จเพียงใด มีอะไรที่จะต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือจะตัดสินใจอย่างไรต่อไป การประเมินหลักสูตรมี 3 ระยะหลัก ๆ คือ การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร การประเมินหลังการใช้หลักสูตร ถ้าต้องการได้ข้อมูลที่เป็นภาพรวมของการพัฒนาหลักสูตรทั้งหมดเมื่อใช้หลักสูตรครบรอบแล้ว ก็ควรประเมินทั้งระบบหลักสูตร

เคลลี่ เอ วี (Kelly,A.V.2004:137).กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการที่พยายามเพื่อประเมินคุณค่าและประสิทธิผลในส่วนของกิจกรรมทางการศึกษาซึ่งอาจเป็นระดับชาติหรือระดับนักเรียนของสถานศึกษาที่ได้จัดการเรียนการสอนให้ อธิบายได้ว่าเป็นการประเมินตามปกติ นอกจากนี้ อาจเป็นการประเมินผู้เรียนซึ่งสถานศึกษาต้องสังเกตจากความหลากหลายตามที่วัตถุประสงค์ของหลักสูตรกำหนด เช่นกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติของครูหรือนักเรียน การประเมินหลักสูตรจะต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การประเมินหลักสูตรมีการดำเนินงานหลากหลายวิธีซึ่งถูกแบ่งเป็น 2 แนวคิดเรียกว่าแนวคิดเก่ากับแนวคิดใหม่

นอกจากนี้ แบริดีและแคนเนดี้ (Brady,L.& Kennedy,K.2007:255-256).ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรว่า สามารถแบ่งเป็น 2 แนวคิดคือ กลุ่มแนวคิดเก่ากับกลุ่มแนวคิดใหม่ ซึ่งอธิบายว่าการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดเก่าเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ผู้เรียนได้รับจากการดำเนินงานบริหารหลักสูตร ซึ่งขึ้นอยู่กับผลการทดสอบของผู้เรียน ส่วนการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดใหม่ไม่ต้องการใช้การทดสอบผู้เรียนอย่างเด็ดขาดถึงองค์ประกอบอื่นๆซึ่งเชื่อว่า กระบวนการทำงานในโรงเรียนเป็นส่วนที่ทำให้เข้าใจถึงผลลัพธ์ หลักสูตรไม่ควรถูกประเมินเท่าที่กำหนดควรได้รับผลลัพธ์มากกว่าที่กำหนด แนวคิดใหม่จะตั้งคำถามในการประเมินหลักสูตร 2 ประเภทคือ 1.) หลักสูตรดีอย่างไร 2.) เกิดอะไรขึ้นบ้างจากการดำเนินงานใช้หลักสูตร การตอบคำถามเหล่านี้จะเกี่ยวกับมุมมองการประเมินหลักสูตรในแนวกว้าง ประเมินหลักสูตรจากการได้มาซึ่งข้อมูลหลากหลายแหล่ง และจากเหตุการณ์หลายแบบที่ส่งผลถึงการบริหารหลักสูตรเช่นความคิดเห็นของหลากหลายที่เกี่ยวข้องที่ทำให้เป็นจุดเด่น จุดด้อยของหลักสูตร องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตร และบริบทการเรียนรู้

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

นักพัฒนาหลักสูตรและนักประเมินหลักสูตรส่วนใหญ่กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการประเมินหลักสูตรไว้ใกล้เคียงกัน สุนีย์ ภูพันธ์(2546:250-251)สรุปว่า การประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรนั้นว่าตอบสนองความต้องการของวัตถุประสงค์หรือไม่ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมอย่างไร
2. เพื่ออธิบายและพิจารณาว่าลักษณะของส่วนประกอบของหลักสูตรในแง่มุมต่าง ๆ เช่น หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลว่าสอดคล้องกันหรือไม่ หรือตอบสนองความต้องการหรือไม่
3. เพื่อตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ดี เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้มีข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้าง การประเมินผลในลักษณะนี้มักจะดำเนินการไปในช่วงที่การพัฒนาหลักสูตรยังคงดำเนินการอยู่เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและเหมาะสมสามารถนำมาปฏิบัติในช่วงทดลองใช้ได้มากน้อยเพียงใด เพื่อปรับปรุงให้มีคุณภาพดีได้ทันที่
4. เพื่อตัดสินว่า การบริหารหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่
5. เพื่อติดตามผลผลิตของหลักสูตร
6. เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่บกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่างๆในหลักสูตร
7. เพื่อตัดสินว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปหรือควรปรับปรุงพัฒนาในสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเพื่อแยกเลิกการใช้หลักสูตรทั้งหมด การประเมินลักษณะนี้ต้องดำเนินการหลังการใช้หลักสูตรไประยะหนึ่ง

สรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรที่ปฏิบัติกันส่วนใหญ่มีอยู่ 2 ประการ คือ ประการที่ 1 การประเมินเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรเป็นการประเมินในระหว่างการปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ผลการประเมินนั้นให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ประการที่ 2 การประเมินเพื่อสรุปผลว่าคุณค่าของการพัฒนาหลักสูตร มีความเหมาะสมหรือไม่ หลักสูตรได้สนองความต้องการของผู้เรียนของสังคมเพียงใด ควรจะใช้ได้ต่อไปหรือควรจะยกเลิกหรืออาจจะยกเลิกเพียงบางส่วนและปรับแก้ในส่วนใด

รูปแบบการประเมินหลักสูตร

สมพิศ สุขแสน(2554:Online)กล่าวว่า คำว่า **รูปแบบ** หรือแบบจำลอง ภาษาอังกฤษใช้คำว่า **.Model.** ซึ่งหมายถึง วิธีการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ตลอดจนจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใด ๆ ให้ปรากฏโดยใช้การสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิ แผนผัง ฯลฯ เพื่อให้เข้าใจได้ง่าย และสามารถนำเสนอเรื่องราวได้อย่างมีระบบในการประเมินผลโครงการนั้นมีแนวคิดและโมเดลหลายอย่าง

1. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ (The Tyler Model)

ไทเลอร์ (Tyler,R.W. อ้างอิงจาก Brady,L.& Kennedy,K. 2007:257)กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรตามรูปแบบนี้เกี่ยวข้องกับ 4 ประเด็น ดังนี้

- 1.1 จุดมุ่งหมายของการศึกษา
- 1.2 จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
- 1.3 วัดผลจากการปฏิบัติของผู้เรียนหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอน
- 1.4 เปรียบเทียบผลการทดสอบว่าบรรลุจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

จะเห็นได้ว่า รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์เป็นกระบวนการดำเนินงานการพิจารณาความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุเป็นผลต่อกันขององค์ประกอบหลักสูตร 3 ส่วน คือ

1. จุดมุ่งหมายทางการศึกษาเกี่ยวข้องกับ ผู้เรียน สังคมและเนื้อหาสาระ
2. ประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้และปรัชญาการศึกษา
3. และสัมฤทธิ์ผลของการเรียนประเมินตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมซึ่งประเมินจากการปฏิบัติของผู้เรียน

กระบวนการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน(บุญชม ศรีสะอาดและอรนุช ศรีสะอาด .2551: 19) ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่าเมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนควรแสดงพฤติกรรมใดหรือสามารถทำอะไรได้บ้างที่เรียกว่าจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

ขั้นที่ 2 กำหนดเนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในขั้นที่ 1

ขั้นที่ 3 การจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระที่ระบุในขั้นที่ 2

ขั้นที่ 4 ตรวจสอบหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดข้อใดบ้าง

รูปแบบนี้ยังมีข้อจำกัดอยู่บ้าง เพราะเป็นรูปแบบ ที่เหมาะจะใช้กับหลักสูตรที่มีการวางแผนไว้เรียบร้อยแล้วเท่านั้น หากเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญในทันทีทันใดหรือโดยไม่คาดหวังมาก่อน จะไม่สามารถใช้รูปแบบนี้ประเมินให้ครอบคลุมได้ เพราะเน้นการประเมินที่ขึ้นอยู่กับเป้าหมายที่ตั้งไว้ก่อนการประเมินที่ดี

2. รูปแบบการประเมินแบบชิป(CIPP Model)

สตัฟเฟิลบีม(Stufflebeam,D.L. 1971.อ้างอิงจาก สมพิศ สุขแสน. 2554:Online;บุญ-
ชม ศรีสะอาดและอรนุช ศรีสะอาด(2551: 25) ได้เสนอรูปแบบการประเมินโครงการการศึกษา มีชื่อ
ย่อว่า **CIPP Model** เป็นรูปแบบที่ได้รับการยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบัน แนวคิดของสตัฟเฟิลบีม
เน้นการแบ่งแยกบทบาทของการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกจากกันอย่างเด่นชัด
กล่าวคือฝ่ายประเมินมีหน้าที่ระบุ จัดหา และนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหารมี
หน้าที่เรียกหาข้อมูล และนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ
ที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี ทั้งนี้เพื่อป้องกันการมีอคติในการประเมิน

ประเด็นการประเมินตามรูปแบบ CIPP Model สตัฟเฟิลบีม(Stufflebeam, D.L) ได้
กำหนดประเด็นการประเมินออกเป็น 4 ประเภท ตามอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของ CIPP Model.
ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C)เป็นการประเมินก่อนการ
ดำเนินการโครงการ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยวิเคราะห์
สภาพแวดล้อม ปัญหาและความต้องการต่างๆ

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I)เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึง
ความเป็นไปได้ของโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาวิชาที่มีอยู่ในหลักสูตร ความเหมาะสม และความ
พอเพียงของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เวลา
 ฯลฯ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการดำเนินงาน

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P)เป็นการประเมินเพื่อหา
ข้อบกพร่องของกระบวนการใช้หลักสูตร เพื่อให้ได้ข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การ
ดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นการตรวจสอบ กิจกรรม เวลา ทรัพยากรที่ใช้ใน
กระบวนการใช้หลักสูตร การมีส่วนร่วมของประชาชน การประเมินกระบวนการนี้ จะเป็นประโยชน์
อย่างมากต่อการค้นหาจุดเด่น หรือจุดแข็ง (Strengths) และจุดด้อย (Weakness) ของหลักสูตร

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินประสิทธิผลของ
การใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบผู้เรียนมีคุณสมบัติตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือมาตรฐานที่
กำหนดไว้

ผลการประเมินก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 4 แบบ(Oliva.2001:476)คือ

1. การตัดสินใจที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยสิ้นเชิง
2. การตัดสินใจเพื่อการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเป็นการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก
3. การตัดสินใจเพื่อปรับปรุง
4. การตัดสินใจโดยนำความคิดริเริ่ม

บุญชม ศรีสะอาดและอรนุช ศรีสะอาด (2551: 27)สรุปว่า CIPP Model เป็นการ
ประเมินที่ให้ความสำคัญกับการตัดสินใจอันเป็นผลมาจากข้อมูลที่ได้จากการประเมิน ข้อดีคือ เน้น

การทำงานเป็นระบบเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ สามารถประเมินคุณภาพของหลักสูตรได้เป็นอย่างดี ทำให้ทราบว่าสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด การดำเนินงานเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ มีข้อผิดพลาด ปัญหาอุปสรรคประการใดจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมได้อย่างไร

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมานี้รูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบ CIPP ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, D.L) จึงมีความเหมาะสมที่นำมาใช้เป็นแนวทางการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา ของวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครผู้วิจัยปรับใช้ในการประเมินหลักสูตรดังนี้

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation : C)เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยวิเคราะห์จากสภาพแวดล้อม ปัญหาและความต้องการต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย ปรัชญาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินหลักสูตรซึ่งประกอบด้วย

2.1 โครงสร้างหลักสูตร(จำนวนหน่วยกิตและเวลาเรียน)

2.2 เนื้อหาหลักสูตร

2.2.1 การประเมินระดับความเหมาะสมของเนื้อหาหลักสูตรกับผู้เรียนจากการประเมินของอาจารย์ผู้สอน

2.2.2 การประเมินระดับประโยชน์ในชีวิตประจำวันและความเหมาะสมกับผู้เรียน ที่ได้จากการเรียนในรายวิชาต่างๆ จากการประเมินของนักศึกษา

2.2.3 การประเมินระดับประโยชน์ในการปฏิบัติงานที่ได้จากการเรียนในรายวิชาต่างๆ จากการประเมินของมหาบัณฑิต

2.3 การบริการต่างๆ

การประเมินระดับความพึงพอใจต่อการบริการต่างๆจากการประเมินของอาจารย์ผู้สอน มหาบัณฑิต และนักศึกษา

2.4 สิ่งอำนวยความสะดวกและการใช้อุปกรณ์ต่างๆ

การประเมินระดับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและการใช้อุปกรณ์ต่างๆ จากการประเมินของอาจารย์ผู้สอน มหาบัณฑิต และนักศึกษา

2.5 คุณภาพของนักศึกษา

การประเมินระดับคุณภาพของนักศึกษาที่เป็นผู้เรียนเป็นการประเมินของอาจารย์ผู้สอน

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P)เป็นการประเมินระดับคุณภาพเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรประกอบด้วย

3.1 การจัดการเรียนการสอน

การประเมินระดับคุณภาพของการดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอน
จากการประเมินของมหาบัณฑิตและนักศึกษา

3.2 กระบวนการทำวิทยานิพนธ์

การประเมินระดับคุณภาพของกระบวนการทำวิทยานิพนธ์จากการประเมิน
ของมหาบัณฑิต

3.3 การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา

การประเมินระดับความพึงพอใจต่อการสนับสนุนและการให้คำแนะนำ
นักศึกษาจากการประเมินของมหาบัณฑิต และนักศึกษา

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P)

4.1 การประเมินคุณลักษณะมหาบัณฑิตโดยผู้บังคับบัญชา

4.2 การประเมินการติดตามผลภาวะการปฏิบัติงานทำของมหาบัณฑิตจากการ
สอบถามมหาบัณฑิต

4.3 การประเมินระดับการบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรจากการให้มหาบัณฑิต
ที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรนี้

4.3 การประเมินผลลัพธ์ดัชนีบ่งชี้มาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาของ
หลักสูตร

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

พ.ศ. ๒๕๔๘

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.
๒๕๔๘ กล่าวถึง หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง หลักสูตร
ปริญญาโทและปริญญาเอก ผู้วิจัยและคณะคัดลอกมาเพียงส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรปริญญาโท
เพื่อให้ข้อมูลสอดคล้องกับการวิจัยดังนี้

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

.....

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่ใช้ในปัจจุบัน
ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการรักษามาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและการ
รับรองวิทยฐานะ และเพื่อให้การบริหารงานด้านวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้น อาศัย
อำนาจตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.
๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงให้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “เกณฑ์
มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘” ดังต่อไปนี้

๑. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้เรียกว่า “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ. ๒๕๔๘”

๒. ให้ใช้ประกาศกระทรวงนี้สำหรับหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต (การศึกษาหลังปริญญาตรี) ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง (การศึกษาหลังปริญญาโท) ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอกทุกสาขาวิชา สำหรับหลักสูตรที่จะเปิดใหม่และหลักสูตรเก่าที่จะปรับปรุงใหม่ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๓. ให้ยกเลิก

๓.๑ ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๓๓” ลงวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๓

๓.๒ ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๒” ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

๔. ปรักษาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๔.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง.....

๔.๒ หลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอก มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรักษาของการอุดมศึกษา ปรักษาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างมีอิสระรวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จรโรลงความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ

๕. ระบบการจัดการศึกษา ใช้ระบบทวิภาค โดย ๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาค การศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิต โดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกัน ด้กับการศึกษาภาคปกติ สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค ให้ถือแนวทางดังนี้

ระบบไตรภาค ๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๓ ภาคการศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๒ สัปดาห์

ระบบจตุรภาค ๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๔ ภาคการศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๐ สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้น รวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจนด้วย

๖. การคิดหน่วยกิต

๖.๑ รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๖.๒ รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๖.๓ การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๖.๔ การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย ที่ใช้เวลาทำโครงการหรือกิจกรรมนั้นไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๖.๕ การค้นคว้าอิสระ ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๖.๖ วิทยานิพนธ์ ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๗. โครงสร้างหลักสูตร

๗.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

๗.๒ ปริญญาโท ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต โดยแบ่งการศึกษาเป็น ๒ แผน คือ

แผน ก เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

แบบ ก ๑ ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับหน่วยกิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด

แบบ ก ๒ ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

แผน ข เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษางานรายวิชา โดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์ แต่ต้องมีการค้นคว้าอิสระไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิต และไม่เกิน ๖ หน่วยกิต

๗.๓ ปริญญาเอก

๘. การรับและเทียบโอนหน่วยกิต สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชา หรือวิทยานิพนธ์จากหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต และหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ ที่สามารถวัดมาตรฐานได้ ทั้งนี้ นักศึกษาต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และเป็นไปตามหลักเกณฑ์การเทียบโอน ผลการเรียนรู้ระดับปริญญาเข้าสู่การศึกษาในระบบ และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเทียบโอนของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๙. จำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้น จำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน โดยเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรเกินกว่า ๑

หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ นอกจากนี้อาจารย์ประจำหลักสูตรแต่ละหลักสูตรจะต้องทำหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรหนึ่งหลักสูตรใดเท่านั้น และต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๙.๑ ปฏิญาโท

๙.๑.๑ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน จำนวนอย่างน้อย ๓ คน

๙.๑.๒ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ต้องเป็นอาจารย์ประจำมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

๒) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

๙.๑.๓ อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน อาจารย์ประจำและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกดังกล่าวต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

๙.๑.๔ อาจารย์ผู้สอน ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบันมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

๙.๒ ปฏิญาเอก.....

๙.๓ ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

๑๐. ภาระงานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ

๑๐.๑ อาจารย์ประจำ ๑ คนให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอกได้ไม่เกิน ๕ คน หากหลักสูตรใดมีอาจารย์ประจำที่มีศักยภาพพร้อมที่จะดูแลนักศึกษาได้มากกว่า ๕ คน ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถาบันอุดมศึกษานั้น แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน ๑๐ คน

๑๐.๒ อาจารย์ประจำ ๑ คนให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาปริญญาโทได้ไม่เกิน ๑๕ คน

หากเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ ให้คิดสัดส่วน

จำนวนนักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์ ๑ คน เทียบได้กับจำนวนนักศึกษาที่ค้นคว้าอิสระ ๓ คน ทั้งนี้ ให้นำรวมนักศึกษาที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาทั้งหมดในเวลาเดียวกัน

๑๐.๓ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ/หรืออาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ และ/หรืออาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรนั้นด้วย

๑๑. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

๑๑.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิต

๑๑.๒ ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

๑๑.๓ ปริญญาโท จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

๑๑.๔ ปริญญาเอก

๑๒. การลงทะเบียนเรียนและระยะเวลาการศึกษา ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิตในแต่ละภาคการศึกษาปกติ และให้ใช้เวลาศึกษาในแต่ละหลักสูตร ดังนี้

๑๒.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

๑๒.๒ ปริญญาโท ให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๕ ปีการศึกษา

๑๒.๓ ปริญญาเอก

การลงทะเบียนเรียนสำหรับผู้เข้าศึกษาแบบไม่เต็มเวลา ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนด จำนวนหน่วยกิตที่ลงทะเบียนเรียนได้ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ โดยเทียบเคียงกับจำนวนหน่วย กิตที่กำหนดข้างต้นในสัดส่วนที่เหมาะสม

หากสถาบันอุดมศึกษาได้มีเหตุผลและความจำเป็นพิเศษ การลงทะเบียนเรียนที่มี จำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อ มาตรฐานและคุณภาพการศึกษา

๑๓. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา นักศึกษาจะต้องปฏิบัติดังนี้

๑๓.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

๑๓.๒ ปริญญาโท

๑๓.๒.๑ แผน ก แบบ ก ๑ เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่า ขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง และผลงานวิทยานิพนธ์จะต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ หรือเสนอต่อที่ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)

๑๓.๒.๒ แผน ก แบบ ก ๒ ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า พร้อมทั้ง เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษา นั้นแต่งตั้ง และผลงานวิทยานิพนธ์จะต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือ ส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ หรือเสนอต่อที่ ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)

๑๓.๒.๓ แผน ข ศีกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตรโดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และสอบผ่านการสอบประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) ด้วยข้อเขียนและ/หรือปากเปล่าในสาขาวิชานั้น

๑๓.๓ ปฏิญาเอก.....

๑๔ ชื่อประกาศนียบัตรและชื่อปริญญา

๑๔.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิต

๑๔.๓ ปริญญาโทและปริญญาเอก สถาบันอุดมศึกษาที่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาไว้แล้ว ให้ใช้ชื่อปริญญาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกานั้น ในกรณีที่ปริญญาใดยังมีได้กำหนดชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกา หรือกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาใดไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาให้ใช้ชื่อปริญญาตามหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา ตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

๑๕. การประกันคุณภาพของหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยประเด็นหลัก ๔ ประเด็น คือ

๑๕.๑ การบริหารหลักสูตร

๑๕.๒ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย

๑๕.๓ การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา

๑๕.๔ ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้

บัณฑิต

๑๖. การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยทุก ๆ ๕ ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก ๕ ปี

๑๗. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณาและให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๘

อดิศักดิ์ โพธารามิก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา

(หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2549)

1. ชื่อหลักสูตร

ภาษาไทย : หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา

ภาษาอังกฤษ : Master of Education Program in Early Childhood Education Management

2. ชื่อปริญญา

ชื่อเต็ม ภาษาไทย : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการการปฐมวัยศึกษา)

ภาษาอังกฤษ : Master of Education (Early Childhood Education Management)

ชื่อย่อ ภาษาไทย : ค.ม. (การจัดการการปฐมวัยศึกษา)

ภาษาอังกฤษ : M.Ed. (Early Childhood Education Management)

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

4. ปรัชญาของหลักสูตร

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษาเป็นหลักสูตรที่มีความเชื่อว่าผู้นำทางการจัดการการปฐมวัยศึกษาจะต้องมีความรู้ทางการจัดการและการศึกษาปฐมวัยที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการการปฐมวัยศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ มีความเป็นนักบริหารจัดการ และนักวิชาการด้านการปฐมวัยศึกษาที่มีความศรัทธาในวิชาชีพ มีจริยธรรมและคุณธรรม มีวิสัยทัศน์ในการจัดการการปฐมวัยศึกษาที่เกิดจากการประยุกต์ความรู้ ความเข้าใจ จากแนวคิด ทฤษฎี นวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัย และผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อผลิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษาให้มีคุณลักษณะดังนี้

5.1 มีความรู้ความเข้าใจหลักการทางการจัดการการปฐมวัยศึกษา และการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ

5.2 สามารถในการจัดการการปฐมวัยศึกษา โดยการนำความรู้จากแนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยและการวิจัยไปใช้เพื่อการพัฒนาการปฐมวัยศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

5.3 เป็นผู้จัดการการปฐมวัยศึกษาที่มีคุณธรรม จริยธรรมและมีความคิดสร้างสรรค์

5.4 ให้มีทักษะในการค้นคว้าวิจัยและสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้านการจัดการการปฐมวัยศึกษาโดยใช้แนวทางการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามแบบวิถีไทย นวัตกรรมทางการจัดการการปฐมวัย

ศึกษา และเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุน และนำผลไปสู่การประยุกต์ใช้อย่างสอดคล้องกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย

6. กำหนดการเปิดสอน

จะดำเนินการเปิดสอนภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2549

7. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

7.1 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกสาขาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า 2.50 และผ่านการคัดเลือกตามข้อกำหนดของคณะกรรมการประจำหลักสูตรการจัดการการปฐมวัยศึกษา

7.2 ผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.50 จะต้องมีการประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย หรือการพัฒนาเด็กปฐมวัย ไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือภายใต้การพิจารณาของคณะกรรมการประจำหลักสูตรการจัดการการปฐมวัยศึกษา

7.3 มีคุณสมบัติตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ว่าด้วยการจัดการศึกษาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548

8. การคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ว่าด้วยการจัดการศึกษาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548

9. ระบบการศึกษา

ใช้ระบบการศึกษาแบบทวิภาค หนึ่งปีการศึกษามี 2 ภาค หนึ่งภาคมีระยะเวลาศึกษาไม่ต่ำกว่า 15 สัปดาห์ ในกรณีที่มีการเปิดสอนภาคการศึกษาฤดูร้อน จัดให้มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 8 สัปดาห์ และเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 2 เท่าของเวลาเรียนในภาคการศึกษาปกติ

10. ระยะเวลาการศึกษา

ระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 2 ปีการศึกษา และไม่เกิน 5 ปีการศึกษา

11. การลงทะเบียนเรียน

ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ว่าด้วยการจัดการศึกษาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548

12. การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา

12.1 การวัดผลและการประเมินผลการศึกษาให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ว่าด้วยการจัดการศึกษาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548

12.2 การสำเร็จการศึกษา นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

12.2.1 มีเวลาเรียนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครไม่น้อยกว่า 2 ภาคการศึกษา

12.2.2 ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย

12.2.3 สอบได้จำนวนหน่วยกิตครบตามหลักสูตร

12.2.4 ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของชุดวิชาไม่ต่ำกว่า 3.00

12.2.5 ทำวิทยานิพนธ์ผ่านตามมาตรฐานของมหาวิทยาลัย และสอบปากเปล่าเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ได้

12.2.6 ส่งวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

12.2.7 ส่งผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ลงพิมพ์ในวารสาร หรือสื่อสิ่งพิมพ์ทางวิชาการหรือเสนอต่อที่ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม

13. โครงสร้างหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา

13.1 จำนวนหน่วยกิตและโครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา จัดการศึกษาแบบแผน ก (2) หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต

เรียน	เรียน 42 หน่วยกิต
หมวดวิชาสัมพันธ์	5 หน่วยกิต
ชุดวิชาบังคับ 5 หน่วยกิต	
หมวดวิชาเฉพาะด้าน	20 หน่วยกิต
ชุดวิชาบังคับ 20 หน่วยกิต	
หมวดวิชาเลือก	5 หน่วยกิต
ชุดวิชาเลือก 5 หน่วยกิต	
วิทยานิพนธ์	12 หน่วยกิต
วิชาเสริม ไม่นับหน่วยกิต	

รายวิชาเสริมจัดให้นักศึกษาต้องเรียนเพิ่มเติมโดยไม่นับหน่วยกิตตามข้อกำหนด

ดังนี้

1. ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ไม่จบการศึกษาในสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี ให้เรียนชุดวิชาพื้นฐานการศึกษาปฐมวัย จำนวน 5 หน่วยกิต หรือเรียนในรายวิชาในระดับปริญญาตรี จำนวนไม่น้อยกว่า 5 หน่วยกิตในรายวิชาที่กำหนด

2. นักศึกษาที่สอบวิชาภาษาอังกฤษไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ต้องเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับบัณฑิตศึกษา จำนวน 3 หน่วยกิต

3. นักศึกษาที่สอบวิชาคอมพิวเตอร์ระดับบัณฑิตศึกษาไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ต้องเรียนรายวิชาคอมพิวเตอร์สำหรับบัณฑิตศึกษา จำนวน 3 หน่วยกิต

13.2 การจัดการเรียนการสอน

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา จัดการศึกษาเป็นชุดวิชา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ชุดวิชาบังคับ บังคับเรียน 5 ชุดวิชา 25 หน่วยกิต ดังนี้

1076101	ทฤษฎีและแนวคิดการปฐมวัยศึกษา	5 (3-6)
1076202	การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อุปฐมวัยศึกษา	5 (3-6)
1076903	การวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการปฐมวัยศึกษา	5 (3-6)
1076704	การบริหารจัดการการปฐมวัยศึกษา	5 (3-6)
1077908	การสัมมนาการจัดการการปฐมวัยศึกษา	5(2-9)

2. ชุดวิชาเลือก เลือกเรียนไม่น้อยกว่า 1 ชุดวิชา 5 หน่วยกิต

1076306	การปฐมวัยศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	5 หน่วยกิต
1076907	การศึกษาค้นคว้าอิสระ	5 หน่วยกิต

3. วิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต

1077909	วิทยานิพนธ์ แบ่งออกเป็น	
	วิทยานิพนธ์ 1	3 หน่วยกิต
	วิทยานิพนธ์ 2	6 หน่วยกิต
	วิทยานิพนธ์ 3	3 หน่วยกิต

4. ชุดวิชาเพิ่มเติม

4.1 วิชาการศึกษา

นักศึกษาที่ไม่จบการศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยในระดับปริญญาตรี ให้เรียนชุดวิชาพื้นฐานการปฐมวัยศึกษา เพิ่มเติมอีก 1 ชุดวิชา จำนวน 5 หน่วยกิต หรือศึกษาในวิชาสาขาการศึกษาปฐมวัยในระดับปริญญาตรีตามที่กำหนด โดยไม่นับรวมหน่วยกิตในโครงสร้าง

1076102	พื้นฐานการปฐมวัยศึกษา	5 (3-6)
	หรือรายวิชาในสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 2 รายวิชาดังนี้	
1072307	การเตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	3(2-2)
1073301	กระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	3(2-2)

4.2 วิชาภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์

นักศึกษาที่สอบภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์สำหรับบัณฑิตศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนดในรายวิชาใด ให้เรียนรายวิชาที่สอบไม่ผ่าน โดยไม่นับรวมหน่วยกิตในโครงสร้าง ดังนี้

1555101	ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิต	3 (2-2)
4125101	คอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิต	3 (2-2)

13.3 แผนการศึกษา

แผนการศึกษาตลอดหลักสูตร มีดังนี้

รหัสชุดวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต
ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1		
1076101	ทฤษฎีและแนวคิดการปฐมวัยศึกษา	5 (3-6)
1076202	การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ปฐมวัยศึกษา	5 (3-6)
	รวม	10
ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 2		
1076903	การวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการปฐมวัยศึกษา	5 (3-6)
1076704	การบริหารจัดการการปฐมวัยศึกษา	5 (3-6)
	รวม	10
ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 3		
1077909	วิทยานิพนธ์ 1	3
	วิชาเลือก 1 ชุดวิชา	5
	รวม	8
(ต่อ)		
รหัสชุดวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต

ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1		
1077908	การสัมมนาการจัดการการปฐมวัยศึกษา	5 (2-9)
1077909	วิทยานิพนธ์ 2	6
	รวม	11
ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2		
1077909	วิทยานิพนธ์ 3	3
	รวม	3

13.4 คำอธิบายชุดวิชา

ชุดวิชาที่ 1 1076101 ทฤษฎีและแนวคิดการปฐมวัยศึกษา 5(3-6)

Theories and Principles of Early Childhood Education

ปรัชญาของการปฐมวัยศึกษา วิวัฒนาการของการปฐมวัยศึกษา ทฤษฎีจิตวิทยา พัฒนาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย วิธีการศึกษาเด็กปฐมวัย การศึกษา พฤติกรรมที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการปฐมวัยศึกษา การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการจัดการปฐมวัยศึกษา ปัจจุบันทั้งในประเทศและต่างประเทศ สิทธิเด็กและนโยบายพัฒนาเด็ก การมีส่วนร่วมของ ครอบครัว ชุมชน และสังคมในการพัฒนาเด็ก การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยตามแบบวิถีไทย ทิศทางและแนวโน้มการจัดการการปฐมวัยศึกษาของไทยและสังคมโลก

ชุดวิชาที่ 2 1076202 การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ปฐมวัยศึกษา 5(3-6)

Curriculum Development and Learning Management in Early Childhood Education

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบของหลักสูตร รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตรปฐมวัยศึกษา กระบวนการพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยศึกษา หลักสูตรปฐมวัยศึกษาเปรียบเทียบ การบริหารหลักสูตรและการใช้หลักสูตรปฐมวัยศึกษา การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ปฐมวัยศึกษา ยุทธวิธีการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ชุดวิชาที่ 3 1076903 การวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการการปฐมวัยศึกษา 5(3-6)

Research for Development in Early Childhood Education Management

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา คุณค่าการวิจัยทางการจัดการการปฐมวัยศึกษา บทบาทครุภัณฑ์วิจัยปฐมวัย กระบวนการวิจัยทางการปฐมวัยศึกษา ระเบียบวิธีการวิจัยประเภทต่าง ๆ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การพัฒนาเครื่องมือวิจัย สถิติและเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล ประเด็นการวิจัย การวางแผนและออกแบบการวิจัยที่เน้นการพัฒนาการจัดการการปฐมวัยศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การเขียนรายงานการวิจัย การประเมินงานวิจัย และการนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการจัดการการปฐมวัยศึกษา การเขียนบทความวิจัยทางการปฐมวัยศึกษาและการนำเสนอผลงานวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ

ชุดวิชาที่ 4 1076704 การบริหารจัดการการปฐมวัยศึกษา 5(3-6)
Management in Early Childhood Education

ปรัชญาและหลักการบริหารจัดการการศึกษา ระบบการศึกษาและการจัดการการปฐมวัยศึกษาในประเทศไทย ปัญหาและความต้องการการจัดการการปฐมวัยศึกษาของชุมชนสังคมและประเทศ โครงสร้างองค์กร การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำ การวัดและประเมินผลการบริหารจัดการ การจัดการความรู้ภายในองค์กร การพัฒนาบุคลากร การนิเทศและให้คำปรึกษา การประกันคุณภาพการจัดการการปฐมวัยศึกษา การให้การศึกษาแก่ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการปฐมวัยศึกษา

ชุดวิชาที่ 5 1076306 การปฐมวัยศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 5(3-6)
Early Childhood Education for Young Children With Special
Needs

หลักการ ทฤษฎี ความเป็นมาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ ความหมายและประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กปัญญาเลิศ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ จิตวิทยาเด็กพิเศษ หลักสูตรการเรียนการสอนและวิธีจัดการศึกษานวัตกรรมทางการศึกษาพิเศษ นโยบายการจัดการศึกษาพิเศษ การเรียนร่วมการสอนเด็กพิเศษในชั้นเรียนร่วม ศึกษา สังเกต และวิเคราะห์ปัญหาเบื้องต้นสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ครูและบุคลากรของสถานศึกษาในการอำนวยความสะดวกสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ การฝึกปฏิบัติด้านการให้ความร่วมมือการใช้บริการขององค์กรที่เกี่ยวข้อง

ชุดวิชาที่ 6 1076907 การศึกษาค้นคว้าอิสระ 5(300)
Independent Study

การพัฒนาทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ การศึกษา วิเคราะห์เพื่อกำหนดประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดการการปฐมวัยศึกษา การบูรณาการนวัตกรรม เทคโนโลยีกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการแก้ปัญหา โดยการจัดทำโครงการ การศึกษาทดลองและเขียนรายงานผล ภายใต้คำแนะนำจากอาจารย์ผู้สอน

ชุดวิชาที่ 7 1077908 การสัมมนาการจัดการการปฐมวัยศึกษา 5(2-9)
Seminar in Early Childhood Education Management

ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ ปัจจัย นวัตกรรม แนวคิดใหม่ แนวโน้มของการจัดการการปฐมวัยศึกษา ตลอดจนปัญหาที่ส่งผลต่อการจัดการการปฐมวัยศึกษา การเขียนโครงการสัมมนาเพื่อพัฒนาการจัดการการปฐมวัยศึกษาและแก้ปัญหาที่ได้วิเคราะห์ร่วมกัน ปฏิบัติการจัดการสัมมนาการจัดการการปฐมวัยศึกษา ประเมินและสรุปผลสัมมนา พร้อมทั้งเสนอแนวทางการนำผลการสัมมนาไปใช้ในการจัดการการปฐมวัยศึกษา

ชุดวิชาที่ 8 1077709 วิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต
Thesis

กำหนดชุดวิทยานิพนธ์ ออกเป็นวิทยานิพนธ์ 1 (3 หน่วยกิต) วิทยานิพนธ์ 2 (6 หน่วยกิต) และวิทยานิพนธ์ 3 (3 หน่วยกิต) โดยมีรายละเอียดดังนี้

วิทยานิพนธ์ 1 (3 หน่วยกิต)

Thesis 1

ศึกษาค้นคว้าเอกสารและสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการปฐมวัยศึกษา วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการการปฐมวัยศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เลือกหัวข้อปัญหาที่จะทำวิทยานิพนธ์ และจัดทำโครงร่างวิทยานิพนธ์ที่ครอบคลุมถึง หัวข้อวิทยานิพนธ์ วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง ระเบียบวิธีวิจัย และวิธีการพัฒนาเครื่องมือในการทำวิจัย

วิทยานิพนธ์ 2 (6 หน่วยกิต)

Thesis 2

สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ดำเนินงานรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล แปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล นำเสนอข้อมูลสำหรับเขียนรายงานการวิจัยต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ 3

(3 หน่วยกิต)

Thesis 3

เขียนวิทยานิพนธ์ตามข้อมูลที่ได้รวบรวมและวิเคราะห์ นำเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ก่อนนำเสนอต่อกรรมการวิทยานิพนธ์ และการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ การปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ภายหลังการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ และการเผยแพร่ผลงานวิจัย

ชุดวิชาเพิ่มเติม

1076102 พื้นฐานการปฐมวัยศึกษา

5(3-6)

Foundation of Early Childhood Education

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และการประยุกต์ใช้ในการจัดการการปฐมวัยศึกษา การวางแผนและทักษะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หลักการวัดและประเมินผลพัฒนาการ การประเมินผลการเรียนรู้ หลักการผลิตและการใช้สื่อระดับปฐมวัย บุคลิกภาพของบุคลากรทางการปฐมวัยศึกษาและจรรยาบรรณในการจัดการการปฐมวัยศึกษา ผูกทักษะการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยศึกษา

1072307 การเตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

3(2-2)

Readiness for Pre-school Children Learning

ธรรมชาติและพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กปฐมวัย องค์ประกอบของความพร้อม รูปแบบของกระบวนการรับรู้ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความพร้อม การจัดห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

1073301 กระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

3(2-2)

Design Curriculum for Pre-school Children

รูปแบบการเรียนรู้ของเด็ก รูปแบบการสอนและการจัดกิจกรรมการสอนตามแนว
หน่วยงานต่างๆ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยเด็ก การจัดบรรยากาศของ
ห้องเรียน การจัดตารางกิจกรรมการเรียนรู้ แนวทางการจัดประสบการณ์และหน่วยการสอน การบูร
ณาการเนื้อหาและประสบการณ์ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินผลการ
เรียนรู้ในหน่วยการสอน

1555101 ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาบัณฑิต 3 (2-2)

English for Graduate Students

ฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาอังกฤษ ฝึกการอ่านจับใจความ
และสรุปมโนทัศน์ ฝึกการย่อเรื่องที่อ่านและฝึกเขียนขยายความจากเรื่องที่อ่านทั้งจากสื่อ
สิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และฝึกเขียนบทคัดย่องานวิจัย

4125101 คอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาบัณฑิต 3 (2-2)

Computer for Graduate Students

ศึกษาระบบคอมพิวเตอร์ ระบบ IT ที่ใช้ในด้านการเรียนการสอนและระบบการเรียนรู้
ทางไกล ฝึกทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ ฝึกการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ในเรียนการสอนและการวิจัย
ทางการศึกษา ฝึกทักษะการใช้งานเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูล

14 . การประกันคุณภาพหลักสูตร

14.1 การบริหารหลักสูตร

1. กลไกการบริหารหลักสูตร

กลไกการบริหารหลักสูตรจะมีคณะกรรมการประจำหลักสูตรเป็นคณะกรรมการที่
ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัย ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย
ดำเนินการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนตาม
หลักสูตร การอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน ทำหน้าที่ประสานงานกับมหาวิทยาลัยและ
เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

การดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้น
จะมีอาจารย์ประจำหลักสูตรจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน ประกอบด้วย

1. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร เป็นคณาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีคุณวุฒิ
ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขา
การศึกษาปฐมวัย หรือสาขาที่สัมพันธ์กัน จำนวนอย่างน้อย 3 คน

2. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย

2.1 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก เป็นอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิ ปรินญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ใน สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยม หรือสาขาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วน หนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

2.2 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เป็นอาจารย์ประจำหรือ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบันที่มีคุณวุฒิปรินญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทาง วิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยม หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และ ต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

3. อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วยอาจารย์ประจำและผู้ทรงคุณวุฒิ ภายนอกสถาบันที่มีคุณวุฒิปรินญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำ กว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยม หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

4. อาจารย์ผู้สอน เป็นอาจารย์ประจำหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบันที่มี คุณวุฒิปรินญาโทหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยม หรือสาขาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

2. ระบบการจัดการศึกษา

ระบบการจัดการศึกษาใช้ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาค การศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ และอาจเปิด การศึกษาภาคฤดูร้อน โดยมีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 8 สัปดาห์ โดยจัดเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 2 เท่า ของเวลาศึกษาในภาคการศึกษาปกติ

3. การกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร

จะจัดให้มีการกำกับ ติดตามตรวจสอบการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการศึกษาตาม หลักสูตรนี้ทุกชั้นตอน โดยจะจัดให้มีการติดตาม ดังนี้

- 3.1 ติดตามการบริหารหลักสูตร
- 3.2 ติดตามกระบวนการคัดเลือกผู้เรียน
- 3.3 ติดตามกระบวนการเรียนการสอน
- 3.4 ติดตามการเรียนของผู้เรียน

4. การประเมินหลักสูตร

จะดำเนินการประเมินหลักสูตรโดยสำรวจความคิดเห็นจากผู้เรียน ผู้สอน และ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยจะประเมินทุกสิ้นปี การศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

5. การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา

จะดำเนินการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาโดยติดตามจากผู้สำเร็จการศึกษา จากเพื่อนร่วมงาน และจากผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา โดยจะเริ่มดำเนินการเมื่อมีผู้สำเร็จการศึกษารอบ 1 ปี

14.2 แนวทางการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแบบแผน ก (2) มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปรัชญาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และมาตรฐานวิชาการและมาตรฐานวิชาชีพสากล เน้นการพัฒนาหาบัณฑิตด้านการจัดการปฐมวัยศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถระดับสูงในด้านการจัดการการปฐมวัยศึกษา โดยกระบวนการวิจัย เพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ และนำไปใช้ในการจัดการการปฐมวัยศึกษา ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับภาวะสังคมที่เป็นปัจจุบันได้อย่างอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ด้านการจัดการการปฐมวัยศึกษากับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะดังกล่าวจึงมีจุดเน้นและแนวทางการจัดการเรียนการสอนดังนี้ คือ

1. จุดเน้นของหลักสูตร หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา มีจุดเน้นที่สำคัญดังนี้ คือ

1.1 การเรียนการสอนที่ใช้การวิจัยเป็นฐาน คือการฝึกให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและแก้ปัญหาด้วยปัญญา โดยใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มุ่งให้สามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากทฤษฎีที่เป็นสากลบูรณาการกับภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติจริง

1.2 การเรียนการสอนที่มุ่งเน้นด้านคุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพ รักและศรัทธาในวิชาชีพ โดยการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในทุกรายวิชา

2. การวางแผนคัดสรรผู้สอน การจัดการเรียนการสอนชุดวิชาต่างๆ จะเน้นการสอนเป็นคณะ โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบชุดวิชา ซึ่งอาจารย์ผู้สอนต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 และเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและ/หรือบุคลากรในท้องถิ่นที่มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชามาเป็นวิทยากรให้ความรู้เสริมบางเนื้อหาหรือเป็นอาจารย์หลักสอนร่วมกับอาจารย์ประจำชุดวิชา

3. การวางแผนการสอน จะมีการวางแผนการสอนทุกชุดวิชาล่วงหน้าก่อนที่ดำเนินการเรียนการสอน จัดประชุมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของหลักสูตรก่อนที่จะทำการสอนในแต่ละชุดวิชา มีการประเมินผลการสอนทุกภาคการศึกษา

4. วิธีการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนใช้วิธีการที่หลากหลาย ดังนี้

4.1 การศึกษาในชั้นเรียน เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการแก้ปัญหาโดยอาจารย์และผู้เรียนร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาฝึกให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

4.2 การมอบหมายงาน มีทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่มที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ รวมทั้งการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงหรือคล้ายจริงในบริบทสังคม แล้วนำมาสรุปจัดระเบียบความรู้เพื่อสร้างสรรค์ชิ้นงาน มีการนำเสนอผลงานการวิพากษ์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชิ้นงานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในส่วนของงานกลุ่มนั้นจะยึดหลักให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข

4.3 การศึกษานอกพื้นที่ เพื่อศึกษาดูงานและ/หรือการฝึกปฏิบัติงานในแหล่งเรียนรู้ต่างๆ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริง

5. การวัดและประเมินผลการเรียน การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรนี้จะมุ่งเน้นการประเมินเพื่อการพัฒนาของผู้เรียน ทั้งด้านกระบวนการแสวงหาความรู้และผลงานที่สมบูรณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในแต่ละชุดวิชา มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสประเมินความก้าวหน้าของตนเองตามผลลัพท์การเรียนรู้

14.3 แนวทางการทำวิทยานิพนธ์

1. แนวคิดหลัก

การจัดทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา มีแนวคิดหลัก ดังนี้

1.1 วิทยานิพนธ์ถือว่าเป็นผลงานของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ได้ใช้ความสามารถ ความมุ่งมั่นพยายามใฝ่เรียนรู้ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการในศาสตร์สาขาวิชาที่ได้เรียนรู้

1.2 การทำวิทยานิพนธ์มุ่งเน้นการศึกษา วิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำมาพัฒนาการปฐมวัยศึกษา

1.3 วิทยานิพนธ์จะต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานที่มหาวิทยาลัยกำหนด

1.4 วิทยานิพนธ์ที่จัดทำต้องมีคุณประโยชน์แก่ตนเอง สังคม และประเทศชาติ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาวิชาการและวิชาชีพ

1.5 การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นกระบวนการที่มีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ระหว่างนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ กรรมการประจำหลักสูตร สำนักงานโครงการบัณฑิตศึกษา คณะกรรมการอำนวยการบัณฑิตศึกษา และบุคลากรสนับสนุนฝ่ายต่างๆ ของมหาวิทยาลัย

2. เป้าหมายคุณภาพ

2.1 ได้วิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานทางวิชาการ และมีคุณสมบัติต่อวงวิชาการวิชาชีพ และสังคมประเทศชาติ

2.2 มหาวิทยาลัยจัดการจัดการการปฐมนิเทศศึกษามีคุณภาพสอดคล้องตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3. เกณฑ์มาตรฐานของวิทยานิพนธ์

โดยวิทยานิพนธ์เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญของคุณภาพมหาวิทยาลัย เพราะวิทยานิพนธ์เป็นสิ่งแสดงศักยภาพของมหาวิทยาลัยในการบูรณาการและประยุกต์ใช้ศาสตร์ต่างๆ ที่ได้เรียนรู้อมาเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้ได้จริง ดังนั้นคุณภาพวิทยานิพนธ์จึงถือว่ามี ความสำคัญอย่างยิ่ง จึงกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของวิทยานิพนธ์ไว้ 2 ด้าน ตามแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทาลัยราชภัฏพระนคร ดังนี้

3.1 มาตรฐานทางวิชาการ ประกอบด้วยเกณฑ์สำคัญ ดังนี้

3.1.1 มีความถูกต้องตามหลักวิชาหรือศาสตร์ใน สาขาวิชาการจัดการการปฐมนิเทศศึกษา และถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย

3.1.2 มีความชัดเจนในปัญหาการวิจัยและกระบวนการที่จะค้นหาคำตอบ

3.1.3 มีความสอดคล้องกับขอบข่ายสาระของสาขาวิชาการจัดการการปฐมนิเทศศึกษา สอดคล้องกับความสนใจ และความสามารถของนักศึกษาที่จะทำวิทยานิพนธ์

3.1.4 เป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ วิชาชีพและสังคมประเทศชาติ

3.2 มาตรฐานทางการจัดการและควบคุมวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วยเกณฑ์สำคัญ ดังนี้

3.2.1 มีคณะกรรมการประจำหลักสูตรที่มีมาตรฐานในการปฏิบัติงานซึ่งครอบคลุมการกำหนดแผนการเรียน การควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ การกำหนดขอบข่ายหัวข้อวิทยานิพนธ์ของสาขาวิชา การพิจารณาอนุมัติหัวข้อและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ การพิจารณาอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์

3.2.2 มีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.2.3 มีเกณฑ์ในการปฏิบัติงานที่ครอบคลุมและชัดเจนตามกระบวนการจัดทำวิทยานิพนธ์

3.2.4 มีคู่มือการจัดทำวิทยานิพนธ์ที่สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความมั่นใจในการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีคุณภาพ

4. คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาแต่ละคน ต้องมีกรรมการที่ปรึกษาไม่น้อยกว่า 2 คน ประกอบด้วยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก 1 คนและอาจารย์ที่

ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม 1 คน หากจำเป็นต้องมีมากกว่า 2 คน ให้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมได้อีก 1 คน

4.1 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548

4.2 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548

5. การลงทะเบียนวิทยานิพนธ์

การทำวิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา นักศึกษาจะต้องค้นคว้า วิเคราะห์ปัญหาทางการศึกษา เพื่อนำความรู้ทางการจัดการการปฐมวัยศึกษา และองค์ความรู้ศาสตร์ต่าง ๆ มาบูรณาการกับความคิดสร้างสรรค์ของตนเองจนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างชาญฉลาด กระบวนการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์จะต้องเป็นการทำงานร่วมกับกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตลอดเวลา ดังนั้น สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา จึงได้กำหนดการลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ไว้ 3 ขั้นตอน คือ

5.1 วิทยานิพนธ์ 1 (3 หน่วยกิต) ครอบคลุมถึงการจัดทำโครงสร้างและรูปแบบวิทยานิพนธ์ กระบวนการเขียนและวิธีการทำวิทยานิพนธ์ การเขียนและการเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำวิทยานิพนธ์ การเสนอระเบียบวิธีการวิจัย และวิธีการพัฒนาเครื่องมือเพื่อการทำวิจัยสำหรับวิทยานิพนธ์

5.2 วิทยานิพนธ์ 2 (6 หน่วยกิต) เป็นดำเนินการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือที่จะใช้สำหรับทำวิทยานิพนธ์ของตน การดำเนินงานรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการนำเสนอข้อมูลสำหรับเขียนวิทยานิพนธ์ต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

5.3 วิทยานิพนธ์ 3 (3 หน่วยกิต) ดำเนินการเขียนวิทยานิพนธ์ตามข้อมูลที่ได้รวบรวมและวิเคราะห์มา การนำวิทยานิพนธ์เสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ก่อนนำเสนอต่อกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ภายหลังการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์แล้ว

6. กระบวนการทำวิทยานิพนธ์ มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

6.1 การกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ จะดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้นักศึกษานำเสนอหัวข้อที่จะทำวิทยานิพนธ์ โดยมีอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาวิจัยและอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านจัดการการปฐมวัยศึกษาเป็นวิทยากร

6.2 การกำหนดหัวข้อและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นักศึกษาเสนอหัวข้อพร้อมสาระโดยสังเขป และรายนามอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ต่อคณะกรรมการประจำหลักสูตรและคณะกรรมการอำนวยการบัณฑิตศึกษา

6.3 การเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เมื่อได้รับอนุมัติหัวข้อและกรรมการที่ปรึกษาแล้ว นักศึกษาต้องจัดทำเค้าโครงวิทยานิพนธ์ตามรูปแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนดและนำเสนอต่อคณะกรรมการประจำหลักสูตร

6.4 การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เมื่อได้รับการอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว นักศึกษาต้องดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ภายใต้การกำกับดูแลและให้คำปรึกษาของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

6.5 การสอบปากเปล่า เมื่อนักศึกษาทำวิทยานิพนธ์เสร็จแล้ว และได้รับการตรวจแก้ไขจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว ให้นักศึกษาเสนอขอสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายและดำเนินการสอบวิทยานิพนธ์ตามระเบียบปฏิบัติที่กำหนด

6.6 การเผยแพร่วิทยานิพนธ์และการส่งวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ เมื่อนักศึกษาสอบวิทยานิพนธ์และผ่านการตรวจแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์แล้ว นักศึกษาจะต้องเผยแพร่วิทยานิพนธ์โดยการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยดำเนินการให้วิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการหรือเสนอต่อที่ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceeding) พร้อมทั้งส่งวิทยานิพนธ์ฉบับสุดท้ายต่อมหาวิทยาลัย

14.4 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย

ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้หลักสูตรเป็นไปตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จึงมีการบริหารจัดการทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย ดังนี้

1. มีสถานที่เรียนทั้งห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ที่มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานที่เรียน มีครุภัณฑ์ประจำสถานที่เรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ที่ได้มาตรฐาน เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายประเภทต่าง ๆ

2. มีแหล่งเรียนรู้ภายในมหาวิทยาลัย ได้แก่ สำนักวิทยบริการที่ให้บริการทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออื่นๆ เช่น ซีดีรอม แถบวีดิทัศน์ แถบบันทึกเสียง ฯลฯ ที่จะให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า มีการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะให้ผู้เรียนเข้าถึงสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ได้สะดวกรวดเร็ว ผู้เรียนสามารถเสนอให้สำนักวิทยบริการจัดซื้อสื่อที่ต้องการศึกษาค้นคว้าผ่านคณะกรรมการประจำหลักสูตรหรืออาจารย์ผู้สอน มีห้องสมุดสำหรับบัณฑิตศึกษา ห้องสืบค้นข้อมูล และสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากนี้คณะกรรมการประจำหลักสูตรจะดำเนินการจัดตั้งห้องสมุดประจำสาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมหนังสือและงานวิจัยทางการปฐมวัยศึกษา

3. มีแหล่งเรียนรู้ภายนอกมหาวิทยาลัย ได้แก่ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา สถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หน่วยงานภาครัฐและเอกชน สถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

4. มีงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากมหาวิทยาลัยที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการและกิจกรรมเสริมอื่นๆ เพื่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนประจำสาขา ซึ่งจะช่วยให้

มีการจัดหาและใช้ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน การวิจัย และการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

5. มีห้องปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะมีอาจารย์ให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการทำ วิทยานิพนธ์หนึ่งประจำทุกวัน

การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา

การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษา ดังนั้นจึงมีการสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา ดังนี้

1. จัดปฐมนิเทศเพื่อให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร และแนววิธีการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และเกณฑ์การจบหลักสูตร แนะนำสภาพแวดล้อมทั่วไปและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในมหาวิทยาลัย

2. จัดอาจารย์ที่ปรึกษาทำหน้าที่ให้คำแนะนำและติดตามการเรียนของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันปัญหาด้านการเรียนการสอนที่จะเกิดขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้คำแนะนำด้านอื่นๆ ตามความต้องการของนักศึกษา

3. เชิญวิทยากรจากภายนอกเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการเรียนยิ่งขึ้น และจัดแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้นักศึกษาได้ไป สืบค้น ค้นคว้า ทดลอง ปฏิบัติการภายใต้คำแนะนำจากอาจารย์และภูมิปัญญาในชุมชนอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้

4. ในการทำวิทยานิพนธ์จะส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถกำหนดปัญหาและหัวข้อ วิทยานิพนธ์ได้ตามกำหนดในแผนการเรียนการสอน โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการกำหนดปัญหา และหัวข้อวิทยานิพนธ์ ให้นักศึกษาได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ ตามความสนใจ ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์กำหนดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ไม่น้อยกว่า 2 คนต่อวิทยานิพนธ์ 1 เรื่อง ทำหน้าที่ให้คำแนะนำแก่นักศึกษา นอกจากนี้ยังมีห้องสำหรับปรึกษา วิทยานิพนธ์ ซึ่งจะมีอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านต่างๆ ให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการทำ วิทยานิพนธ์แก่นักศึกษาเป็นประจำทุกวัน

5. อาจารย์ผู้สอนทุกท่านจะทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักศึกษาทั้งในด้านการเรียนการสอนและด้านอื่นๆ

14.5 ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้

บัณฑิต

เพื่อให้การบริหารหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ใช้บัณฑิต จะดำเนินการ ดังนี้

1. คณะกรรมการประจำหลักสูตรจะดำเนินการวิเคราะห์ความต้องการของตลาดแรงงานและปัญหาสังคมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง และพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ สามารถแก้ไขปัญหาความไม่เข้าใจของสังคมในวิธีการพัฒนาเด็กปฐมวัย และพัฒนานักศึกษาให้สร้างสรรค์นวัตกรรมด้านการจัดการการปฐมวัยศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทสังคม
2. ดำเนินการติดตามผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานต่างๆ ภายหลังจากจบการศึกษาไปแล้วเป็นระยะ ๆ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงาน และตัวนักศึกษาเอง
3. ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ใช้บัณฑิตอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี

15. การพัฒนาหลักสูตร

สาขาวิชาการจัดการปฐมวัยศึกษาจะพิจารณาประเด็นสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

- 15.1 ดัชนีปัจจัยมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา สำหรับหลักสูตรนี้
 - (1) จำนวนอาจารย์ผู้สอนที่มีวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า
 - (2) จำนวนอาจารย์ผู้สอนที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ
 - (3) กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยเฉพาะการเรียนรู้จากการปฏิบัติและประสบการณ์จริง
 - (4) ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อคุณภาพการสอนของอาจารย์และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้
 - (5) ร้อยละของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม / โครงการพัฒนานักศึกษาต่อจำนวน นักศึกษาทั้งหมด
 - (6) ร้อยละของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนที่เข้าร่วมประชุมวิชาการ/ หรือนำเสนอผลงานวิชาการ
 - (7) จำนวนกิจกรรม/โครงการบริการวิชาการที่ตอบสนองความต้องการของสังคม ชุมชน
 - (8) มีการนำความรู้และประสบการณ์จากการบริการวิชาการมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการวิจัย
 - (9) การเป็นแหล่งให้บริการวิชาการที่ได้รับการยอมรับในระดับชาติ

(10) จำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการปฐมวัยศึกษา ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการปฐมวัยศึกษาทั้งหมด

(11) ร้อยละผู้ได้งานทำภายใน 1 ปี รวมทั้งการประกอบอาชีพอิสระ ระดับบัณฑิตศึกษา

(12) ค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจของนายจ้าง / ผู้ใช้บัณฑิต สํารวจภายใน 1 ปี

15.2 ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาของชาติ นโยบายการพัฒนาการศึกษาปฐมวัย

15.3 ความต้องการของสังคม

15.4 สภาวะการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและเทคโนโลยี

15.5 กำหนดการประเมินหลักสูตรตามดัชนีบ่งชี้ข้อ 15.1 ทุก ๆ ระยะ 3 ปี

กำหนดการปรับปรุงหลักสูตรครั้งต่อไป ในปี พ.ศ. 2553

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อาณิน สุขณะล้ำ(2548:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หลักสูตรพุทธศักราช 2544 โดยใช้รูปแบบชิปป(CIPP Model) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 361 คนประกอบด้วยอาจารย์ผู้สอน นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิตและผู้ร่วมงานของมหาบัณฑิต เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีจำนวน 5 ฉบับ เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ด้านบริบท อาจารย์ผู้สอน นิสิตมหาบัณฑิตและมหาบัณฑิต มีความเห็นว่าคุณสมบัติของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก จุดเด่นของหลักสูตรมีความเหมาะสมสอดคล้องชัดเจนและทันสมัย บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการสอน จุดอ่อนของหลักสูตรคือเวลาในการเรียนการสอนมีน้อย แหล่งศึกษาค้นคว้าอยู่ไกล เอกสารค้นคว้าและอ้างอิงมีน้อย มีปัญหาและความต้องการคือ การติดต่อกับอาจารย์ผู้สอนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีน้อย ควรใช้เวลาพบอาจารย์เพื่อรับฟังคำแนะนำมากขึ้น และควรมีสื่อและอุปกรณ์อย่างเพียงพอเน้นการนำหลักสูตรไปปรับปรุงใช้ในสถานศึกษา

2. ด้านตัวบ่อน อาจารย์ผู้สอน นิสิตมหาบัณฑิตและมหาบัณฑิตมีความเห็นว่าคุณสมบัติของหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตรและสิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานมีความทันสมัยเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน จำนวนหน่วยกิตหลักสูตรเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและรายวิชา ช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3. ด้านกระบวนการ อาจารย์ผู้สอน นิสิตมหาบัณฑิตและมหาบัณฑิตมีความคิดเห็น ว่าสภาพการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยสอนเน้นในการนำไปปฏิบัติจริง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมที่หลากหลายมีการวัดและประเมินหลายรูปแบบสอดคล้องกับเนื้อหา

4. ด้านผลผลิต อาจารย์ผู้สอน ผู้บังคับบัญชามหาบัณฑิตและผู้ร่วมงานมหาบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าคุณภาพมหาบัณฑิตอยู่ในระดับมาก สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดี มีความรับผิดชอบมีมนุษยสัมพันธ์ ร่วมมือและประสานงานเพื่อร่วมงานได้ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยมีคุณธรรม จริยธรรมและมีความรู้ความสามารถพิเศษ สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดี เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

บุญชม ศรีสะอาดและอรนุช ศรีสะอาด(2551:85-88) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หลักสูตรพุทธศักราช 2547 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 89 คน ประกอบด้วยอาจารย์ผู้สอน นิสิตดุขฎฐิบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ดุขฎฐิบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ผู้บังคับบัญชาของดุขฎฐิบัณฑิตและผู้ร่วมงานของมหาบัณฑิต เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีจำนวน 4 ฉบับ เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลการประเมินด้านตัวป้อน

1.1 ด้านปรัชญาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรพบว่าหลักสูตรดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษามีปรัชญาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก

1.2 ด้านโครงสร้างของหลักสูตรเกี่ยวกับจำนวนหน่วยกิตเวลาพบว่าอาจารย์ผู้สอน นิสิตดุขฎฐิบัณฑิตและดุขฎฐิบัณฑิตมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าหลักสูตรดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษามีหน่วยกิตและเวลาเหมาะสมในระดับมากทั้งด้านจำนวนหน่วยกิตทั้งหมด หน่วยกิตของแต่ละรายวิชา ช่วงเวลาเรียนและเวลาเรียนตลอดหลักสูตร

1.3 ด้านความสะดวกในการใช้อุปกรณ์หรือบริการต่างๆพบว่าอาจารย์ผู้สอน นิสิตดุขฎฐิบัณฑิตและดุขฎฐิบัณฑิตมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าความสะดวกในการใช้อุปกรณ์หรือบริการต่างๆมีความเหมาะสมในระดับมาก

1.4 ด้านเนื้อหาหลักสูตรพบว่าดุขฎฐิบัณฑิตประเมินว่าได้รับประโยชน์จากรายวิชา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษามากที่สุด รายวิชาอื่นๆได้รับประโยชน์ในระดับมาก นิสิตดุขฎฐิบัณฑิตประเมินว่าได้รับประโยชน์จากรายวิชาอื่นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.5 ด้านผู้เรียนพบว่าอาจารย์ผู้สอนประเมินว่าคุณภาพของนิสิตดุขฎฐิบัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินด้านกระบวนการพบว่าผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตและนิสิตผู้เชี่ยวชาญประเมินว่าการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นผู้สอนมีความรอบรู้เป็นอย่างดีและดำเนินการสอนตามวัตถุประสงค์

3. ผลการประเมินด้านผลผลิตพบว่า ร้อยละ 100 ของผู้บังคับบัญชาผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตมีความเห็นว่าผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตมีความรู้ความสามารถโดยรวมในระดับมาก สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นรับผิดชอบ อดทน มีมนุษยสัมพันธ์ เอาใจจริงเอาใจในการทำงาน มีระเบียบในการทำงาน ซื่อสัตย์ริเริ่มและร่วมแสดงความคิดเห็นในการทำงานได้ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้สามารถปฏิบัติงานหลักและงานรอง วางแผนงาน พัฒนาสังคมและความเป็นผู้นำได้ในระดับมาก

4. ผลการประเมินด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพบว่าผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนี้ภายในเวลา 3 ปี ถึง 3 ปีครึ่งจำนวน 5 คน ประเมินว่าผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารารายละเอียดย่อยพบว่าช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิต มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับการบริหารและพัฒนาการศึกษาจนสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์แก้ไขปัญหาทั้งแนวกว้างและแนวลึกที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและพัฒนาได้อย่างเหมาะสม สามารถทำการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการบริหารและการพัฒนาอย่างเหมาะสม สามารถสื่อสารความรู้และเผยแพร่ความรู้ที่มีประสิทธิภาพด้วยวิธีการที่หลากหลาย

จากข้อมูลดังกล่าวมาสรุปได้ว่าการประเมินหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีมุมมองในแนวกว้างและแนวลึกมีผลการประเมินหลักสูตรเกี่ยวกับบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการผลผลิตและการบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร